21/12/2020

Σχολή Ευελπίδων: 192 χρόνια ένδοξης ιστορίας και προσφοράς

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

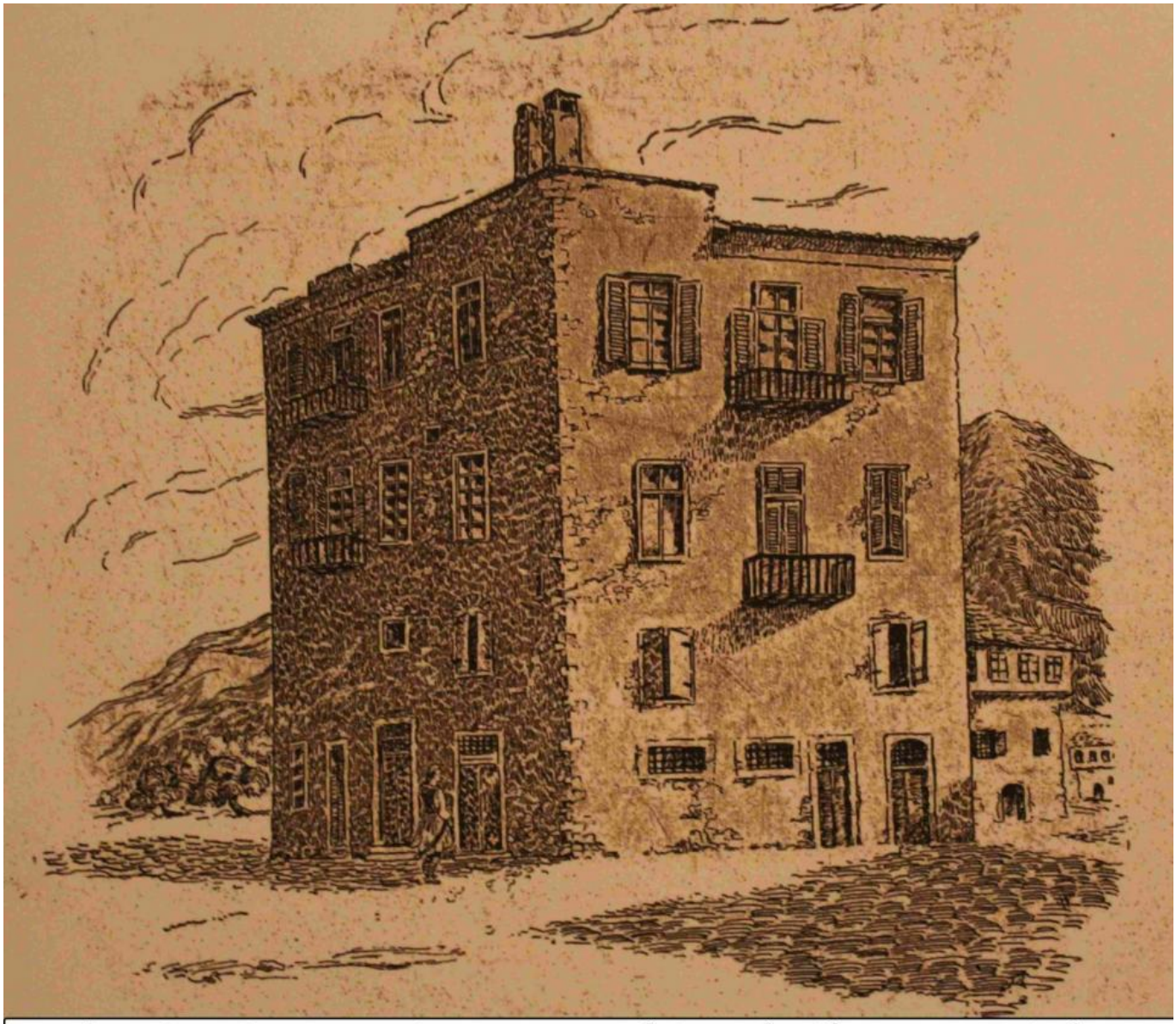

Το κτήριο όπου στεγάστηκε η Σχολή Ευελπίδων στο Ναύπλιο κατά την περίοδο 1828-1834 (γκραβούρα)

Στις 21 Δεκεμβρίου του 1828 επικυρώνεται από τον Ιωάννης Καποδίστρια το ψήφισμα με το οποίο ιδρύεται στο Ναύπλιο η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων.

Ο θεμέλιος λίθος για την ίδρυση της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων τέθηκε την 1η Ιουλίου 1828, όταν κατόπιν απόφασης του Ιωάννη Καποδίστρια λειτούργησε στο

Ναύπλιο το στρατιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα με την προσωρινή επωνυμία «Λόχος των Προγυμναστών». Επιδίωξη του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας ήταν η δημιουργία ενός πυρήνα μορφωμένων Αξιωματικών για τη στελέχωση του νεογέννητου στρατού, ακολουθώντας τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά πρότυπα. Κύριοι στόχοι ήταν η εμπέδωση της στρατιωτικής αγωγής και πειθαρχίας, η στρατιωτική μόρφωση και η κοινωνική και θρησκευτική αγωγή των μαθητών. Η αποκατάσταση της τάξης και η εμπέδωση της ασφάλειας στο εσωτερικό της μικρής τότε χώρας αποτελούσαν βασικές προϋποθέσεις στην τιτάνια προσπάθεια για την αναγέννησή της, που ξεκίνησε με την έλευση του Καποδίστρια στην Ελλάδα.

Το κτίριο στην οποίο στεγάστηκε η Σχολή Ευελπίδων του Ναυπλίου κατά τον πρωτο 1829-1834 (ανακαίνιση)

Το Ναυπλίο (περίπου 1828, ελαιογραφία ανώνυμου ζωγράφου, Μουσείο Μπενάκη)

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ (21 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1828)

Ο θεμέλιος λίθος για την ίδρυση της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων τέθηκε την 1η Ιουλίου 1828, όταν κτίσθηκε απέναντι του λιμανιού Καποδίστρια Ναυπλίου το στρατιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα με την προκυρηγή επωνυμία «Λάκκος των Ευελπίδων». Επιθυμία του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδος ήταν η δημιουργία ενός πυρήνα μορφωμένων Αξιωματικών για τη στελέχωση του νεογέννητου στρατού, ακολουθώντας τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά πρότυπα. Κύριοι σκοποί ήταν η εμπέδωση της στρατιωτικής αγωγής και πειθαρχίας, η στρατιωτική μόρφωση και η κοινωνική και θρησκευτική αγωγή των μαθητών. Η αποκατάσταση της τάξης και η εμπέδωση της ασφάλειας στο εσωτερικό της μικρής τότε χώρας αναπόδραστα βασικές προϋποθέσεις για την ανάγκαιη επιτυχία της, που ξεκίνησε με την άφιξη του Καποδίστρια στην Ελλάδα.

Την εποπτεία της συγκρότησης και λειτουργίας του ιδρύματος ανέλαβε ο Βαυαρός φιλέλληνας Συνταγματάρχης Βαρώνος Carl Wilhelm von Heideck, Γενικός Διευθυντής του Τακτικού Στρατού. Μονάδιος εκπαιδευτής των πρώτων πέντε μαθητών ήταν ο Καραισκάκης Υποπλοίαρχος Romylly de Santelli, διοικητής του σχολείου. Οι πρώτοι καθηγητές του Λάκκου ήταν ο Βαυαρός φιλέλληνας Υποδιοικητής Πυροβολικού Wassif και ο Δημήτριος Διαπασόπουλος, καθηγητής των Μαθηματικών. Λίγο αργότερο ο Καποδίστριας ονόμασε τους μαθητές, οι οποίοι εκ του μετέπειτα είναι διάσημοι, «Ευελπίδες», δηλαδή «καλές ελπίδες του Έθνους».

Στις 21 Δεκεμβρίου 1828 ο Καποδίστριας επισκέφτηκε την ίδρυση του στρατιωτικού σχολείου με την υποστρατή του ανάλογου φορέματος, το οποίο μεταξύ άλλων καθόρισε το νέο ονομασία του «Λάκκος των Ευελπίδων». Το ΦΕΚ Ψηφίσματα δημοσιεύτηκε στο υπ' αριθ. 97 Φύλλο της Γενικής Εφημερίδος της Ελλάδος την 29ην Δεκεμβρίου 1828. Σύμφωνα με αυτό, ο μέγιστος αριθμός των μαθητών ορίζονταν στους πενήντα, οι οποίοι διαιρούνταν ως έκαστος των βαθμών Αξιωματικού, ενώ η ειδίκευση καθορίζονταν κατά τη σταδιή τους. Έτσι, εκπαιδεύονταν υποχρεωτικά στην πεζομαχία και στο ιππικό ανεφερόμενο, ενώ η αποδοχή και η εμβέλεια αποδεδειγμένα λίγων αποβαθτίς από τον Λάκκο των Ευελπίδων.

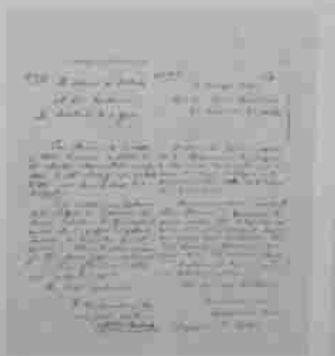

Αναφορά του Συνταγματάρχη Carl Wilhelm von Heideck στις 21ης Ιουλίου 1828 προς τον Διοικητή Καποδίστρια, σχετικά με την ανοικοδόμηση του Μονάστ Μεγαλοπρεπείου στο Σχέδιο των Ευελπίδων

Μισθολογικοί Κανονισμοί του μαθητή αξιωματικού Των τάξεων κατά Μαθητών Αξιωματικών Ευελπίδων από 1 έως 21 Ιουλίου 1828, με την υπογραφή του Υποδιοικητή Ρομυλή de Santelli

ΚΑΛΗΡΗΜΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Το υπ' αριθ. 97/29-12 Φύλλο της Γενικής Εφημερίδος της Ελλάδος, στο οποίο δημοσιεύτηκε το Ψήφισμα της Ιδρυσης της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων

ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Το ψήφισμα ιδρύσης της Σ.Σ. Ευελπίδων στο υπ' αριθ. 97/29-12 τεύχος Δεκεμβρίου 1828 με τα ονόματα εκείνων των μαθητών που ανήκαν στην Σχολή Ευελπίδων και ανακοινώνει η ίδρυση της Σχολής Ευελπίδων

Αξιωματικός στη στολή του Ευελπιδικού

Ο Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831), πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος, σε σχέδιο Ιάκωβου Ρίζου Νερουλού (1828). Ο Καποδίστριας ίδρυσε τη Σχολή Ευελπίδων και ανακοίνωσε η ίδρυση της Σχολής Ευελπίδων

Ο Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831), πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος, σε σχέδιο Ιάκωβου Ρίζου Νερουλού (1828)

Την εποπτεία της συγκρότησης και λειτουργίας του ιδρύματος ανέλαβε ο Βαυαρός φιλέλληνας Συνταγματάρχης Βαρώνος Carl Wilhelm von Heideck, Γενικός Διευθυντής του Τακτικού Σώματος. Μοναδικός εκπαιδευτής των πρώτων πέντε μαθητών ήταν ο Κορσικανός Υπολοχαγός Romylo de Santelli, διοικητής του σχολείου. Οι πρώτοι καθηγητές του Λόχου ήταν ο Βαυαρός φιλέλληνας Υπολοχαγός Πυροβολικού Wissel και ο Δημήτριος Δεσποτόπουλος, καθηγητής των Μαθηματικών. Λίγο αργότερα ο Καποδίστριας ονόμασε τους μαθητές, οι οποίοι εν τω μεταξύ είχαν διπλασιαστεί, «Ευέλπιδες», δηλαδή «καλές ελπίδες του Έθνους».

Ο Ιωάννης Καποδίστριας υπήρξε ο εμπνευστής του ονόματος «Εύελπις», το οποίο παραμένει έως σήμερα αναλλοίωτο

Στις 21 Δεκεμβρίου 1828 ο Καποδίστριας επικύρωσε την ίδρυση του στρατιωτικού σχολείου με την υπογραφή του ανάλογου ψηφίσματος, το οποίο μεταξύ άλλων

καθιέρωσε τη νέα ονομασία του: «Λόχος των Ευελπίδων». Το ΙΗ΄ Ψήφισμα δημοσιεύτηκε στο υπ’ αριθ. 97 Φύλλο της Γενικής Εφημερίδος της Ελλάδος της 29ης Δεκεμβρίου 1828. Σύμφωνα με αυτό, ο μέγιστος αριθμός των μαθητών οριζόταν στους πενήντα, οι ίδιοι λογίζονταν ως έχοντες τον βαθμό Αξιωματικού, ενώ η κυβέρνηση χορηγούσε τη στολή τους. Επίσης, εκπαιδεύονταν υποχρεωτικά στην πεζομαχία και στη σύνταξη αναφορών, ενώ η απειθαρχία και η αμέλεια αποτελούσαν λόγοι αποβολής από τον Λόχο των Ευελπίδων.

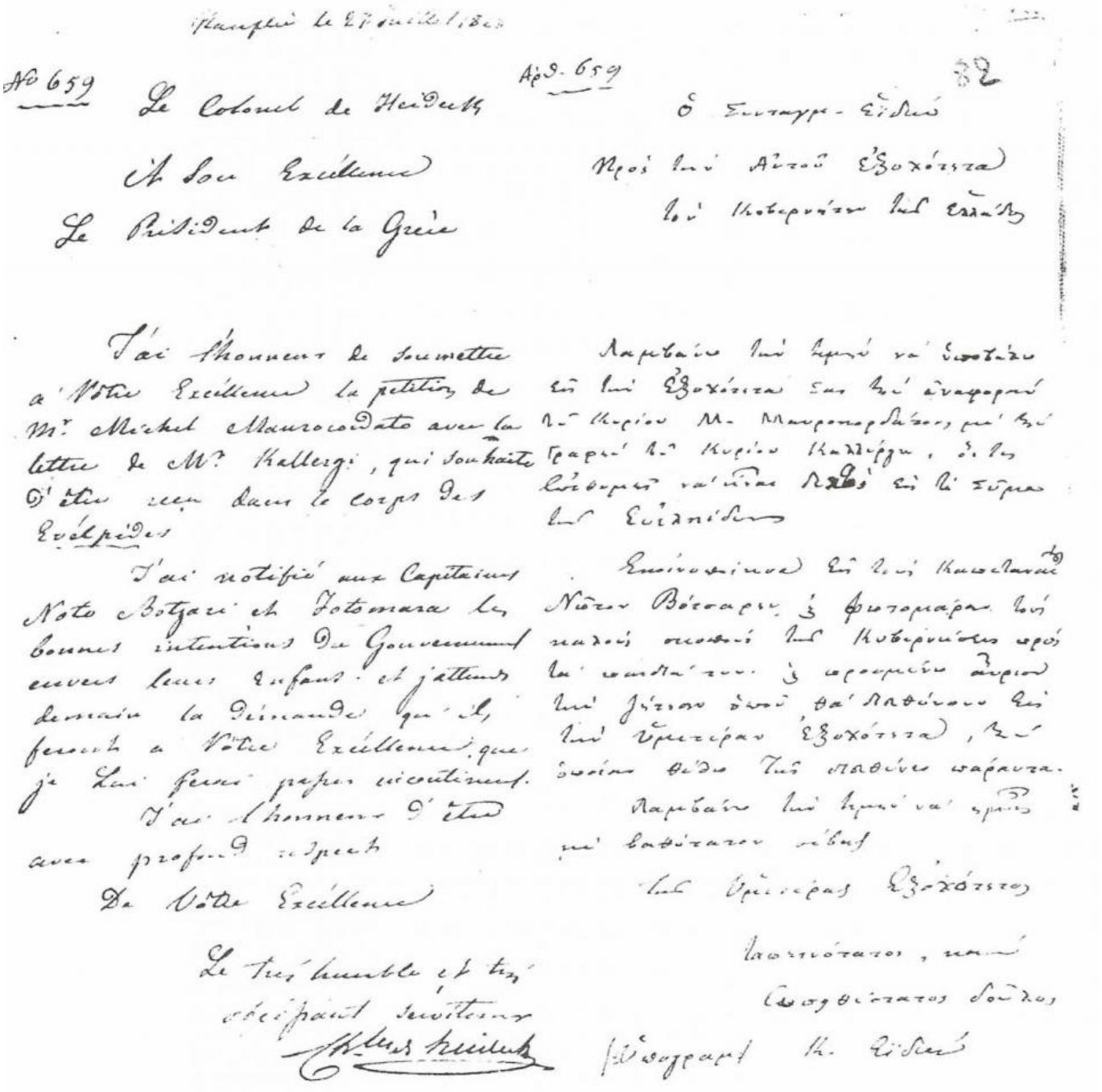

Αναφορά του Συνταγματάρχη Carl Wilhelm von Heideck της 27ης Ιουλίου 1828 προς τον Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με την κατάταξη του Μιχαήλ Μαυροκορδάτου στο Σώμα των Ευελπίδων

Λίγο νωρίτερα ο Santelli αντικαταστάθηκε από τον Γάλλο Λοχαγό Πυροβολικού Henry Pauzié, ο οποίος συνέταξε τον Οργανισμό του «Κεντρικού Πολεμικού Σχολείου», με τον οποίο καταργήθηκε ο Λόχος των Ευελπίδων. Στις 16 Ιουλίου του

1831, μετά από τριετή φοίτηση, εξήλθαν οι πρώτοι οκτώ Ανθυπολοχαγοί του Πυροβολικού, στους οποίους σε επίσημη τελετή ο Καποδίστριας απένειμε τα διακριτικά του βαθμού τους.

Στις 19 Φεβρουαρίου του 1834 το Κεντρικό Πολεμικό Σχολείο, υπό τον φιλέλληνα Συνταγματάρχη Βαρώνο Friedrich Eduard von Rheineck, μετονομάστηκε σε «Στρατιωτικόν Σχολείον των Ευελπίδων», οκταετούς φοίτησης, σύμφωνα με τον νέο Οργανισμό της Σχολής.

Αριθ. 97.
Έτους Γ'.

ΓΕΝΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ, ΣΑΒΒΑΤΩ, 29 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1828.

Μέρος τεταρτον.

Περὶ τῶν Εὐελπίδων.

Ἄρθ. ΑΣΤ.

Συσταίνεται λόχος γυμνάσεως ὑπὸ τὸ ὄνομα, λόχος τῶν Εὐελπίδων.

Ἄρθ. ΑΖ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν παραδεκτῶν εἰς τὸν λόχον τοῦτον μαθητῶν περιορίζεται ἐπὶ τὸ παρὸν μέχρι τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα.

Ἄρθ. ΑΗ.

Οἱ ὑπαξιωματικοὶ τοῦ λόχου τούτου λαμβάνονται μεταξὺ τῶν ἰδίων μαθητῶν.

§ α. Ἡ ἀρχαιότης τῆς εἰσόδου, ἡ καλὴ διαγωγὴ καὶ αἱ πρόοδοι εἶναι τὰ ἐυστατικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα δίδουσι τὸ δικαίωμα τοῦ προβιβασμοῦ τούτου.

Ἀρθ. ΑΘ.

Τὸ μέρος τοῦ χρεώοντος βαθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν εἰς τὰ τακτικὰ στρατεύματα προσδιορίζεται διὰ τοὺς ὑπαξιωματικοὺς τῶν Εὐελπίδων.

Ἀρθ. Μ.

Ὅσοι τῶν μαθητῶν ἔχουν σκοπὸν νὰ ἐμβοῦν εἰς τὸ πυροβολικὸν, θέλουν γυμνάζεσθαι ἐπὶ τὸ παρὸν τὴν χρῆσιν τῶν πυροβόλων εἰς τὸ ἐκπεδὸν, κατὰ θέσεις, καὶ εἰς πολιορκίαν, θέλουν διδάσκεσθαι πρὸς τούτοις τὴν ἰχνογραφίαν, τὴν Ἀριθμητικὴν καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς Γεωμετρίας, τὰ περὶ κατασκευῆς τοῦ ὑλικοῦ τῆς πυροβολικῆς καὶ τῶν κανονοστασίων καὶ τὰ περὶ προσαρτήσεως τῶν πελεμεριδίων, ἐν ἑνὶ λόγῳ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἐκ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, αἱ ὁποῖαι συμβάλλουσιν εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ πυροβολικοῦ.

Ἄρθ. ΜΑ.

Ὅσοι τῶν Εὐελπίδων προσδιορίζονται διὰ τὸ ἱππικὸν, θέλουν λαμβάνει μερικὰς γνώσεις τῆς ζωϊατρικῆς τέχνης, θέλουν διδάσκεσθαι τὴν ἱππασίαν, θέλουν μανθάνει νὰ γνωρίζουσι καθ' ὅλην τὴν λεπτομέρειαν τὴν ἐπισκευασίαν τοῦ ἵππου, καὶ τέλος θέλουν γυμνάζεσθαι εἰς τὰ πλέον συνήθη κινήματα τοῦ ἱππικοῦ, τὰ ὁποῖα ἄλλως θέλουν διδάσκεσθαι εἰς τὴν θεωρίαν.

Ἄρθ. ΜΒ.

Αὐτὴ ἡ προσωρινὴ καὶ ἐπιπόλαιος μάθησις τῶν εἰς τὴν πυροβολικὴν καὶ τὴν ἱππικὴν ἀνασχολουμένων, θέλει ἐκτανθῆ καθόσον τὸ ἐπιτρέψουν αἱ περιστάσεις.

Ἄρθ. ΜΓ.

Θέλουν γυμνάζεσθαι εἰς τὴν πεζομαχίαν ὄχι μόνον ὅσοι τῶν Εὐελπίδων διορίζονται εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τῆς πολεμικῆς, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ὅλοι οἱ μαθηταὶ τῆς πυροβολικῆς καὶ τῆς ἱππικῆς.

Ἄρθ. ΜΔ.

Οἱ μαθηταὶ ὅλων τῶν κλάδων θέλουν μανθάνει τὴν κατασκευὴν παντὸς εἴδους κατασκίνων, καταλόγων καὶ ἀναφορῶν.

Ἄρθ. ΜΕ.

Οἱ διδάσκοντες ἀξιωματικοὶ θέλουν διδάσκει πρὸ πάντων, καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν, τοὺς μαθητὰς των τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν μετὰ λόγου πειθαρχίαν.

Ἄρθ. ΜΣΤ.

Οἱ Εὐελπίδες ὄντες ἰδίως διωρισμένοι νὰ καταταχθῶσι μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν τῶν τακτικῶν στρατευμάτων, λογίζονται ὡς ἔχοντες βαθμὸν ἀξιωματικοῦ.

§ α. Θέλουν ἔχει κοινὸν οἴκημα.

§ β. Καθεὶς ἐξ αὐτῶν θέλει ἔχει μίαν ζωλινὴν κλίνην καὶ μιαν τράπεζαν.

§ γ. Θέλουν λαμβάνει ὅλοι καθ' ἑκάστην μιαν μερίδα, τὸ ὀψώνιον, καὶ τέσσαρα δίστηλα κατὰ μῆνα.

§ δ. Ἡ ἐνδυμασία θέλει προμηθεύεσθαι εἰς αὐτοὺς παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, θέλουν δὲ προμηθεύει ἐξ ἰδίων τὰ πασικά των.

Ἄρθ. ΜΖ.

Τὸ ἔνδυμα τῶν Εὐελπίδων θέλει εἶναι διαφορετικὸν μὲ τὸ τῶν Ἐπιλέκτων, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν διακριτικῶν σημείων.

Ἄρθ. ΜΗ.

Ὅστις τῶν Εὐελπίδων ἀποβληθῇ ἐκ λόγῳ διαγωγῆς ἄτομον, ἀμελείας, ἀνηκουστικοῦ, ἢ ἀνυποταξίας, χάνει καθε δικαίωμα νὰ καταταχθῇ ἀξιωματικὸς, ἢ ὑπαξιωματικὸς εἰς τὸ τακτικόν.

Ἀρθ. ΝΘ.

Ἡ ἐσωτερικὴ οἰκονομία τοῦ λόχου τῶν Εὐελπίδων θέλει κανονισθῆ δι' ἰδιαιτέρας διαταξεως.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 21 Δεκεμβρίου 1828.

Ὁ Κυβερνήτης
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.
Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

Το τέταρτο μέρος του ΙΗ' Ψηφίσματος (υπ' αριθ. 8.377/21 Δεκεμβρίου 1828) με το οποίο επισημοποιήθηκε η σύσταση του Λόχου των Ευελπίδων και ουσιαστικά η ίδρυση της Σχολής Ευελπίδων

ΤΑ ΚΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ

Τα κτήρια στα οποία στεγάστηκε και λειτούργησε η Σχολή Ευελπίδων αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας της.

Το πρώτο, εμβληματικό κτήριο της Σχολής βρίσκεται στο Ναύπλιο. Πρόκειται για παλαιό τριώροφο πέτρινο και πλίνθινο οίκημα, οθωμανικής αρχιτεκτονικής, με κεραμοσκεπή.

Στις 30 Απριλίου 1834, λόγω προβλημάτων υγιεινής και παλαιότητας του κτηρίου στο Ναύπλιο, η Σχολή μεταφέρθηκε στο Ορφανοτροφείο της Αίγινας. Το οικοδόμημα, που βρισκόταν στην ανατολική πλευρά της πόλης, ήταν ορθογώνιο, με διαστάσεις 140 μ. x 80 μ., κεραμοσκεπές, και διέθετε εσωτερική αυλή. Παρέμεινε εκεί έως τον Αύγουστο του 1837, όποτε και μεταφέρθηκε στον Πειραιά, προκειμένου να διευκολυνθεί η εκπαίδευση των Ναυτικών Ευελπίδων.

Στον Πειραιά η Σχολή στεγάστηκε σε οικία που αγοράστηκε από τον Γάλλο επιχειρηματία Φραγκίσκο-Θεόφιλο Φεράλδη. Αποτελείτο από δύο πολυτελή πέτρινα οικήματα, το «Κάτω» επί της οδού Μιαούλη, με έναν όροφο, και το «Άνω» επί της οδού Φίλωνος, με δύο ορόφους. Διέθετε εσωτερική αυλή και μεγάλες αποθήκες.

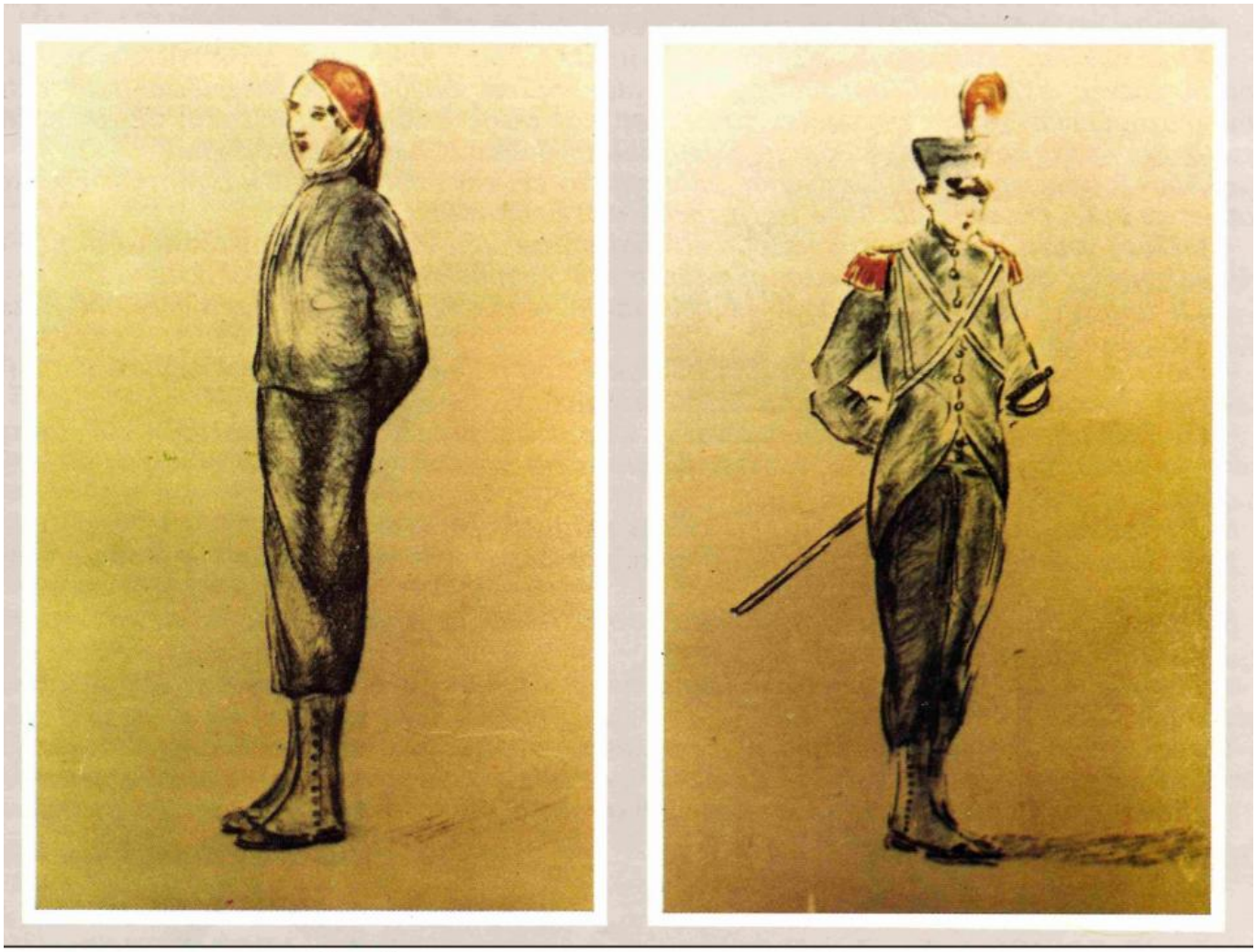

Ευέλπιδες της εποχής του Καποδίστρια

Τον Ιούνιο του 1854 και μέχρι τον Οκτώβριο του 1857 η Σχολή μεταστεγάστηκε προσωρινά, λόγω της αγγλογαλλικής κατοχής του Πειραιά και της επιδημίας χολέρας, στο Μέγαρο της Δούκισσας της Πλακεντίας, το οποίο ήταν έργο του αρχιτέκτονα Σταμάτη Κλεάνθη (ολοκληρώθηκε το 1848). Αποτελείτο από τέσσερα διώροφα κτήρια εκ των οποίων το ένα ήταν κεντρικό, καθώς και δύο ισόγειες πτέρυγες.

Στις 10 Σεπτεμβρίου 1894 η Σχολή μεταφέρθηκε στο σύγχρονο για την εποχή εκείνη οικοδομικό συγκρότημα στο Πεδίο του Άρεως, το όποιο ήταν δωρεά του Γεώργιου Αβέρωφ. Ανεγέρθηκαν έντεκα μεγαλοπρεπή και ανεξάρτητα κτήρια, σε μια έκταση 36,4 στρεμμάτων, τα οποία αποτελούνταν από 210 μικρά και μεγάλα δωμάτια (αίθουσες, θάλαμοι, γραφεία κ.λπ.).

Η οριστική μεταστάθμευση της Σχολής στη Βάρη της Αττικής πραγματοποιήθηκε το 1982. Το στρατόπεδο βρίσκεται νοτιοανατολικά της Αθήνας και καταλαμβάνει έκταση 4.310 στρεμμάτων. Περιλαμβάνει ανεξάρτητα συγκροτήματα (Διοικητήριο, διαβίωσης, εκπαιδεύσεως, κ.λπ.), αθλητικές εγκαταστάσεις, Πεδίο

Βολής κ.λπ., ικανοποιώντας τις πολλαπλές και σύγχρονες ανάγκες των Ευελπίδων.